Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) vykonala v rámci svojej kontrolnej činnosti kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie požiadaviek na ekodizajn a povinné označenie energetickým štítkom vybraného druhu energeticky významného výrobku v zmysle zákona č. 529/2010 Z. z. o environmentálnom navrhovaní a používaní výrobkov (zákon o ekodizajne) a zákona č. 307/2018 Z. z. o dohľade nad dodržiavaním povinností pri štítkovaní energeticky významných výrobkov a o zmene zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Kontrolná akcia bola vypracovaná z dôvodu opakujúcej sa žiadosti zo strany Európskej komisie, ktorej prioritou je, aby energeticky významné výrobky boli navrhnuté a vyrobené tak, aby spotrebovali menej energie a zdrojov počas celého svojho životného cyklu, čím sa zníži ich environmentálny dopad. Komisia rovnako dôsledne kontroluje plnenie záväzkov jednotlivých členských štátov s cieľom dosiahnuť, aby orgány dohľadu zodpovedne a pravidelne kontrolovali plnenie požiadaviek zo strany jednotlivých hospodárskych subjektov vyplývajúcich z citovaných právnych predpisov.

Predmetom kontroly bol nasledovný vybraný druh energeticky významného výrobku sprístupnený na trhu SR, a to konkrétne:

> **Umývačky riadu pre domácnosť** - napájané z elektrickej siete vrátane vstavaných umývačiek riadu pre domácnosť a umývačiek riadu pre domácnosť napájaných z elektrickej siete, ktoré možno napájať aj batériami (podľa čl. 1 bod 1 Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2022 a čl. 1 bod 1 Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) č. 2019/2017).

Obsahom kontroly bola kontrola plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z platných právnych predpisov, a to konkrétne Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1781 z 13. júna 2024, ktorým sa zriaďuje rámec na stanovenie požiadaviek na ekodizajn udržateľných výrobkov, mení smernica (EÚ) 2020/1828 a nariadenie (EÚ) 2023/1542 a zrušuje smernica 2009/125/ES (ďalej len „Nariadenie EPaR (EÚ) 2024/1781“), Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ (ďalej len „Nariadenie EPaR (EÚ) 2017/1369“) a príslušného Nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2022 z 1. októbra 2019, ktorým sa stanovujú požiadavky na ekodizajn umývačiek riadu pre domácnosť podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES, ktorým sa mení nariadenie Komisie (ES) č. 1275/2008 a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (EÚ) č. 1016/2010 (ďalej len „Nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2022“*)* a Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2017 z 11. marca 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369, pokiaľ ide o energetické označovanie umývačiek riadu pre domácnosť a ktorým sa zrušuje delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1059/2010 (ďalej len „Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2017“), ktoré sa vzťahujú na vybraný druh energeticky významného výrobku.

Poznámka
Nariadenie Komisie (EÚ) a Delegované nariadenie Komisie (EÚ) sú **záväzné** v celom rozsahu a **priamo uplatniteľné** vo všetkých členských štátoch.

Požiadavky na environmentálne navrhovanie a používanie (ekodizajn) energeticky významných výrobkov

Všetky druhy energeticky významných výrobkov musia byť v zmysle Nariadenia EPaR (EÚ) 2024/1781 jasne, zrozumiteľne a čitateľne označené minimálne týmito údajmi:

- názvom, registrovaným obchodným menom alebo zapísanou ochrannou známkou výrobcu, jeho poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať a prostriedkami elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať,
- názvom, registrovaným obchodným menom alebo zapísanou ochrannou známkou dovozcu, jeho poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať a prostriedkami elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať,
- typovým číslom, číslom šarže alebo sériovým číslo alebo akýmkoľvek iným prvkom, ktorý umožňuje identifikáciu výrobku,
- označením CE v správnom tvare.

Príslušné Nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2022 vzťahujúce sa na vybraný druh energeticky významného výrobku stanovuje aj ďalšie požiadavky na označovanie a obsah sprievodnej dokumentácie (návodu na použitie a montáž).

Požiadavky na štítkovanie energeticky významných výrobkov

Povinnosti distribútorov (predávajúcich):

- v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. a) Nariadenia EPaR (EÚ) 2017/1369 viditeľným spôsobom zobraziť štítok, ktorý mu poskytol dodávateľ alebo ktorý bol sprístupnený v súlade s odsekom 2 pre kusy modelu, na ktorý sa vzťahuje príslušný delegovaný akt,
- v zmysle čl. 5 ods. 1. písme b) Nariadenia EPaR (EÚ) 2017/1369 na mieste predaja sprístupniť zákazníkom informačný list výrobku, na základe žiadosti tiež vo fyzickej podobe.

Spôsob označenia vybraného druhu energeticky významného výrobku štítkom upravuje príslušné Delegované nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2017 v čl. 4 ods. 1 písm. a). Vzor štítku spolu s jeho jednotlivými povinnými náležitosťami tvorí prílohu III príslušného Delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2017.

Sprievodná a technická dokumentácia

Obsahom kontrolnej akcie bola aj sprievodná a technická dokumentácia:

- EÚ vyhlásenie o zhode,
- časť technickej dokumentácie (protokoly o skúške), ktorá preukazuje splnenie požiadaviek v zmysle Nariadenia EPaR (EÚ) 2024/1781.

Výsledky kontroly

Kontrola vybraného druhu energeticky významného výrobku prebiehala na národnom trhu SR v kamenných prevádzkových jednotkách (ďalej len „PJ“), ako aj v elektronických obchodoch (e-shopoch).

V sledovanom období vykonala SOI kontroly dodržiavania plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre vybraný druh energeticky významného výrobku v **19 PJ** a **8 elektronických obchodoch** v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v **10 PJ** a **5 elektronických obchodoch**, čo predstavuje **55,56 % kontrol s nedostatkom.**

Celkovo bolo prekontrolovaných **47 druhov** energeticky významných výrobkov, pričom nedostatky boli zistené u **27 druhov** v celkovej hodnote **18 989,30 €.**

Zo 47 kontrolovaných druhov energeticky významných výrobkov bol u **43 druhov** výrobca so sídlom v **Európskej únii**, pričom nedostatky boli zistené pri **24 druhoch**, čo predstavuje **55,81 %.** Zvyšné **4 druhy** mali výrobcu so sídlom mimo Európskej únie, t. j. išlo o výrobky z tzv. **tretích krajín**, pričom nedostatky boli zistené u **3 druhov**, čo predstavuje **75 %**.

Inšpektori SOI požadovali predložiť EÚ vyhlásenie o zhode **ku každému jednému kontrolovanému druhu energeticky významného výrobku**. V 9 prípadoch im toto zo strany kontrolovanej osoby nebolo predložené. V 1 prípade predložené EÚ vyhlásenie o zhode nebolo v súlade s platným predpisom. Pokiaľ ide o kontrolu technickej dokumentácie, tak tá bola rovnako požadovaná **ku každému jednému kontrolovanému druhu energeticky významného výrobku**, pričom v 23 prípadoch nebola kontrolovanou osobou predložená, resp. bola nekompletná.

Tabuľka č. 1 – Prehľad zistených nedostatkov

Zistené nedostatky	**Počet druhov**
Chýbajúce označenie výrobcu s kontaktnou adresou a prostriedkov elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať	0
Chýbajúce označenie dovozcu (ak existuje) s kontaktnou adresou a prostriedkov elektronickej komunikácie cez ktoré ho možno kontaktovať	0
Chýbajúce označenie typového čísla, čísla šarže alebo sériového čísla alebo akéhokoľvek iného prvku, ktorý by umožnil identifikáciu výrobku	0
Chýbajúce označenie CE	0
Chýbajúce označenie iného povinného údaja	0
Návod na použitie	-
nesprevádzal výrobok	0
nebol v štátnom jazyku	0
neobsahoval predpísané náležitosti	8
Štítok	-
chýbal	0
nebol zobrazený vhodným spôsobom	0
neobsahoval predpísané náležitosti	0
Informačný list	-
nebol sprístupnený	0
EÚ vyhlásenie o zhode	-
počet druhov, pri ktorých bolo požadované jeho predloženie	47
nebolo predložené	9
nebolo v štátnom jazyku	0
neobsahovalo požadované náležitosti	1
Technická dokumentácia	-
počet druhov, pri ktorých bolo požadované jej predloženie	47
nebola predložená, resp. bola nekompletná	23

Poznámka
Pod pojmom „chýbajúci iný povinný údaj“ je definovaný údaj uvedený v prílohe II príslušného Nariadenia Komisie (EÚ) vzťahujúceho sa na jednotlivé druhy energeticky významných výrobkov. Niektoré druhy energeticky významných výrobkov vykazovali viac ako 1 nedostatok.

Na základe zistených nedostatkov bolo v **15 prípadoch** kontrolovaným osobám **umožnené prijať nápravné opatrenia na 26 druhov výrobkov v celkovej hodnote 18 390,30 €** s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov nebudú tieto výrobky ďalej sprístupňovať na trhu a súčasne budú o zistených nedostatkoch informovať všetkých svojich odberateľov. V **1 prípade na 1 druh výrobku v celkovej hodnote 599,00 €** boli kontrolovanej osobe **uložené povinné opatrenia** v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorými SOI zakázala ďalšie sprístupňovanie tohto druhu výrobku na trhu a súčasne nariadila jeho stiahnutie z trhu.

Záver

Hlavným cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú na trh a sprístupňujú na trhu SR vybraný druh energeticky významného výrobku. Išlo najmä o kontrolu označovania povinnými údajmi, zobrazovania štítka, sprievodnej a technickej dokumentácie.

Výsledky kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov preukázali, že viac ako 57 % kontrolovaných druhov energeticky významných výrobkov nebolo v súlade so stanovenými požiadavkami. Jedným z najčastejších faktorov, prečo tieto výrobky nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami, je neznalosť, resp. nesprávna aplikácia príslušnej legislatívy. Z celkového počtu kontrolovaných PJ a elektronických obchodov boli všetky kontroly vykonané u hospodárskych subjektov v pozícii distribútora (pod pojmom distribútor sa v zmysle platnej legislatívy rozumie aj predávajúci).

Najzávažnejším zistením bola skutočnosť, že vo viac ako 48 % prípadov, nebola orgánu dohľadu predložená technická dokumentácia na kontrolované druhy energeticky významných výrobkov. Ide pritom o elementárnu povinnosť všetkých hospodárskych subjektov v distribučnom reťazci. Bez predloženia technickej dokumentácie existuje riziko, že výrobok bol vyrobený bez náležitého posúdenia technických požiadaviek s požiadavkami predpísanými.

Vzhľadom k tomu, že kontrola energeticky významných výrobkov a výrobkov v oblasti ekodizajnu je jednou priorít Európskej komisie v oblasti trhového dohľadu, ktorá vyžaduje od jednotlivých členských štátov EÚ dôkladné plnenie svojich záväzkov a vykonávanie pravidelných hĺbkových kontrol takýchto výrobkov, SOI bude venovať pozornosť energeticky významným výrobkom aj v nasledujúcom období.